HZP
ŐSZI TENYÉSZVIZSGA NÉMET VIZSGAREND SZERINT

I. Általános rendelkezések

A HZP vizsgán a fiatal kutyák természetes hajlamainak fejlődéséről alkotunk képet, figyelembe véve képességeiket, valamint azt, hogy mennyire lesznek alkalmasak a sokoldalú vadászati alkalmazásra, illetve tenyészértékük hasznosítására a jövőben. A kutyák mezei, illetve vízi munkára való kiképzése erre az időre már javarészt befejeződött.

(2) A HZP vizsgán a következők elbírálására kerül sor:

Feladat neve
Természetes (öröklött) képességek :
Meleg nyomkövetés
Orrhasználat
Keresési mód
Vadmegállás
Együttműködés
Munkakedv
Vízi munka b.) Kajtatás élő kacsa után
Képzettséget igénylő feladatok :
Vízi munka a.) Kajtatás nádban kihelyett lőtt kacsával
Lőtt szárnyasvad megkeresése 1.) Szárnyazott fácán megkeresése, vagy 2.) Frissen lőtt szárnyasvad megkeresése és elhozása, vagy 3.) Szárnyasvad-vonszalék kidolgozása
Szőrmésvad-vonszalék
Elhozások a.) Mezei vagy üregi nyúl b.) Kacsa c.) Szárnyasvad Átlagolt eredmény
Engedelmesség

A következőket kell értékelni:

a.) a munka jellegét (csapahangos, hajtóhangos, kérdéses, néma, fölösleges hangadás) értékelni kell. A hajtóhangos, csapahangos vagy néma munka csak nyúl vagy róka esetében bírálható el. Mivel a tenyésztés és a vadászati felhasználás miatt a hang fontos, elbírálására mindenképpen lehetőséget kell biztosítani.

b.) A más szőrmés vadfaj esetében mutatott hangot a bírálati lapon fel kell tüntetni, és a csoportvezető bírónak erről be kell számolni. Amennyiben a kutya egy másik szőrmés vadfajt meglát és azt némán hajtja, ezt szintén fel kell tüntetni a megjegyzések között.

c.) A kutya jellemét és magatartását az egész vizsgára vonatkozóan, átfogóan kell értékelni, rögzíteni és a megfelelő vizsgadokumentumra felvezetni.

d.) Testi hibák (harapás- és szemhibák, herehiány és egyéb jelentős testi hibák)

e.) Egyedi azonosítás (chip vagy tetoválás ellenőrzése)

A kutyákat az egyes feladatok során egyenként kell elbírálni. Minden kutyának több lehetőséget kell kapnia képességei bemutatására a mezei munka során.

II. A vizsgafeladatok ismertetése – az egyes pontok számozása a bírálati lap számozását követi

MEZEI MUNKA

LÖVÉSÁLLÓSÁG MEZŐN - VISELKEDÉS LÖVÉSRE (VJP-VEL MEGEGYEZŐ MÓDON VIZSGÁLT)

A lövésállóság vizsgálata során a vezető legalább 2 lövést ad le sörétes fegyverrel minimum 20 másodperc különbséggel, miközben kutyája lőtávolságban a közelben keres. Ha a kutya lövést követő viselkedése nem bírálható el egyértelműen, a lövésállóság vizsgálatát legkorábban 30 perc elteltével meg kell ismételni. A lövésállóság vizsgálata nem ismételhető meg abban az esetben, ha a kutya egyértelmű viselkedést tanúsított a lövést követően.

A lövésállóság mezei keresés közben végzett vizsgálata során a kutya többféleképpen (pozitív/negatív módon) reagálhat a lövésre. A kutya viselkedése a következő jelzők valamelyikével jellemezhető:

- Lövésálló
- Enyhén lövésérzékeny
- Lövésérzékeny
- Erősen lövésérzékeny
- Lövésfélő

a.) Lövésálló: az a kutya, amely semmilyen negatív reakciót (félelem/idegesség) sem mutat a lövésre, és munkáját változatlan lelkesedéssel végzi.
b.) Enyhén lövésérzékeny: az a kutya, amely a lövésre kissé megijed, de a munkát (a keresést) ettől még folytatja.
c.) Lövésérzékeny: az a kutya, amely a lövés után a félelem jeleit mutatja, vezetőjéhez menekül, vagy abbahagyja a munkát (a keresést), azonban azt egy percen belül folytatja. A keresés szélességét és tempóját a lövés negatívan befolyásolja.
d.) Erősen lövésérzékeny: az a kutya, amely a lövés után a félelem jeleit mutatja, vezetőjéhez menekül, vagy abbahagyja a munkát (a keresést), és azt csak egy percen túl folytatja. A keresés szélességét és tempóját a lövés negatívan befolyásolja.
e.) Lövésfélő: az a kutya, amely nem vezetőjéhez menekül, hanem elfut, vezetőjének nem engedelmeskedik és a munkát nem hajlandó folytatni.
f.) Az erősen lövésérzékeny és lövésfélő kutyák a tenyésztési információk érdekében a vizsgafeladatokat folytathatják, de a vizsgát nem teljesíthetik sikerrel.
g.) Ha egy kutya nem vagy nem kellő távolságra (lőtávolságra) távolodik el a vezető fegyverétől, a vizsgafeladat nem tekinthető teljesítettnek. Ugyanez vonatkozik azokra a kutyákra, amelyek nem mutatják a félelem jeleit, de a munkát nem folytatják az első lövés leadását követően. Ezekben az esetekben a kutyák nem teljesíthetik sikerrel a vizsgát. Kétség esetén a vizsgafeladat legalább 30 perc elteltével megismételhető.

1. MELEG NYOMKÖVETÉS

Amennyiben a vizsgán a Meleg nyomkövetés feladat elbírálására lehetőség van, a nevezéskor előzetesen jelezni kell, hogy a kutya fog-e ilyen feladatot végezni a vizsgán. Amennyiben a nevezés során a vezető úgy nyilatkozik, hogy kutyáját ebből a feladatból is le szeretné vizsgáztatni, a Meleg nyomkövetés kötelező feladat számára a vizsgán. Amennyiben úgy nyilatkozott, hogy nem szeretné kutyáját ebből a feladatból vizsgáztatni, a kutya által mutatott meleg nyomkövetést a bírók nem értékelhetik, de az Orrhasználat értékelése során figyelembe vehetik az itt nyújtott teljesítményt.

A meleg nyomkövetést a kutya által felvett csapán kell értékelni. A kutya a meleg nyom követése során nem láthatja a nyulat vagy a rókát. A vezető a kutyát a csapa elején maximum 30 méter hosszan vezetheti pórázon.

A feladat során a csapázókedvet és az akaratot, valamint a csapabiztonságot kell értékelni.

Csapázókedv alatt azt vizsgáljuk, hogy a kutya mennyire dolgozik elszántan és lelkesen, és mennyire marad a csapán, illetve mennyire kitartó az akadályok (talajviszonyok, időjárási körülmények stb.) ellenére. Az akaratot az is jól jelzi, hogy hogyan reagál a kutya arra, ha az általa a munka elején megpillantott nyulat vagy rókát szem elől téveszti: nyugodtan felveszi-e és követi-e a csapát, abbahagyja-e a munkát, illetve rendszer nélkül keresgél.

A csapabiztonság a kutya viselkedésében mutatkozik meg: kívánatos, hogy megfelelően kontrollálja zsákmányszerzési ösztönét a csapázás során, vagyis az esetleges akadályok és nehézségek esetén is nyugodt tempóban, stabilan dolgozzon a csapán, és önállóan végezze munkáját.

A feladat értékelése során a találni akarást, a csapabiztonságot, a csapa nehézségét és a csapa hosszát is figyelembe kell venni. Az a kutya, amely (hosszú csapa esetén is) az első nehézség esetén abbahagyja a munkát, erre a feladatra nem kaphat „nagyon jó” minősítést.

A csapamunkának a csapa teljes hosszán láthatónak kell lennie.

2. ORRHASZNÁLAT

A finom orrú kutya gyakran talál vadat, szélesen keres, röviden jelzi a szagnyomokat, illetve alkalmanként a kis testű madarak szagnyomát is. A csapamunka során figyelni kell a kutya reakcióját a szagnyom elveszítése, a csapák kereszteződése, illetve a csapa újbóli felvétele során. Ezek megfigyelésével alakítható ki a teljes munkára vonatkozó jellemzés.

3. KERESÉSI MÓD

A keresési mód elbírálása során a találni akarás a legfontosabb. A keresés legyen egyenletes tempójú, kellően széles, élénk, kitartó és a talajviszonyokhoz igazodó. A vizsgán kiforrott, tervszerű keresés a kívánatos. A túlnyomórészt ügetésben kereső kutya legfeljebb „jó” (7 pont) minősítést kaphat.

4. VADMEGÁLLÁS

A feladat során a kutyának meg kell állnia a megtalált vadat. Nagyon jó a vadmegállás akkor, ha a kutya a vadat addig állja míg vezetője oda nem ér vagy a vad a rejtekhelyéről el nem mozdul. Ha a madár nem tart ki, az ebből fakadó helyzet nehézségét figyelembe kell venni. Nem hiba, ha a kutya a madár megmozdulására beugrik. A vadat tagadó kutyát a vizsgáról ki kell zárni. A szárnyas és a szőrmés vad megállása egymással egyenértékű. Kistestű madár megállása kivételes esetben az értékelés részét képezheti.

5. EGYÜTTMŰKÖDÉS A VEZETŐVEL

Vezethetőség alatt azt értjük, hogy a kutya kapcsolatot tart vezetőjével. Ez többek között abban mutatkozik meg, hogy a kutya szemkontaktust tart vezetőjével a póráz fel- és lecsatolása, keresés, valamint vadmegállás közben, és abban az esetben is keresi a kapcsolatot vezetőjével, amikor nagyobb távolságra dolgozik tőle. Értékelni kell azt is, hogy a kutya hogyan viselkedik a vad követése során: törekszik-e a vezetőhöz való visszatérésre, vagy kihasználja a lehetőséget a vad önálló űzésére.

6. MUNKAKEDV

A munkakedvet a vizsga teljes időtartama alatt értékelni kell: a kutyának minden feladatot nagy kedvvel és elszántsággal kell teljesítenie.

8. LŐTT SZÁRNYASVAD MEGKERESÉSE ÉS VONSZALÉKMUNKA

A kutyának egy lehetőleg frissen meglőtt szárnyasvadat kell vezetőjéhez vinnie, amely a következő feladatok keretében tehet meg:

1. szárnyazott fácán megkeresése, vagy
2. frissen lőtt szárnyasvad megkeresése és elhozása, vagy
3. szárnyasvad-vonszalék kidolgozása

8.a) Szárnyazott fácán megkeresése

Ez a feladat akkor értékelhető, ha a kutya a keresés során vadat (fácánt) dolgoz ki, majd a lövést követően azt megtalálja, és vezetőjéhez viszi.

A kutyának a lőtt szárnyzott fácánt miután megtalálta a vezetőjéhez kell vinnie. Értékelni kell a feladat kidolgozását és a találni akarást.

Ha a vad felvételét követően a vezető megdicséri a kutyát, illetve mozdulataival felhívja magára a kutya figyelmét, az csak akkor nem jár pontlevonással, ha a kutya a biztatás pillanatában megfelelően dolgozik.

A vezető csak a vad felvétele után adhat a kutyának parancsot, de legfeljebb kétszer (egy parancs: "jó" minősítés, két parancs: "elégséges" minősítés). Kettőnél több parancs esetén a kutya az adott feladatra és az Elhozásra "elégtelen" minősítést kap.

8.b) Frissen lőtt szárnyasvad megkeresése és elhozása

A feladat akkor végezhető el, ha a lőtt vad növényzettel takart területre esik, és a kutya a vad leesését nem látta.

Ha az éppen dolgozó kutya látta a vad leesését, a bírók egy másik kutya számára engedélyezhetik a vad elhozását, amennyiben ez a kutya még nem kapott lehetőséget frissen lőtt szárnyasvad elhozására, és amennyiben nem látta a vad leesését.

A bírók a madár körülbelüli elhelyezkedését a vezetőnek kb. 40 méterről megmutatják. A kutyát vezetője elhozási parancs nélkül a területen mezei keresésre küldi. A vezető a kutyát követheti.

A kutyának jó tempóban, jó orrhasználattal kell keresnie.

Ha a vad felvételét követően a vezető megdicséri a kutyát, illetve mozdulataival felhívja magára a kutya figyelmét, az csak akkor nem jár pontlevonással, ha a kutya a biztatás pillanatában megfelelően dolgozik.

A vezető csak a vad felvétele után adhat a kutyának parancsot, de legfeljebb kétszer (egy parancs: "jó" minősítés, két parancs: "elégséges" minősítés). Kettőnél több parancs esetén a kutya a feladatra és az Elhozásra "elégtelen" minősítést kap.

A feladat értékelése során azt kell figyelembe venni, hogy a kutya miként oldotta meg a helyzetet.

Ha a kutya a vizsga folyamán egy másik feladat teljesítése közben vezetőjének szárnyazott fácánt hoz "nagyon jó" vagy "jó" értékeléssel, a jobb értéklést kell figyelembe venni.

Az a kutya, amely a frissen meglőtt és megtalált vadat nem viszi vezetőjéhez, a vizsgát nem teljesíti.

8.c Szárnyasvad vonszalék kidolgozása

Amennyiben a kutyának nem volt lehetősége elvégezni az 8.a vagy 8.b feladatot, illetve nem talált vadat, teljesítményét szárnyasvad-vonszalékon kell elbírálni. A vonszalékot az egyik bíró lehetőleg hátszéllel, 200 méter hosszan, két tompaszögű töréssel húzza növényzettel fedett területen. Az egyes vonszalékok között legalább 80 méter távolság legyen. A csapa kezdőpontját egyértelműen jelölni kell. A csapa végére egy frissen meglőtt szárnyas vadat kell helyezni.

A kutya a vonszalék húzását nem láthatja. A vonszalékot húzó bíró a megfelelő távolságon a csapa végén a vadat kihelyezi, majd egyenes vonalban továbbhalad és lehetőleg fedett helyen, a vadtól olyan távolságra helyezkedik el, ahonnan a kutya viselkedését el tudja bírálni, de a kutyát jelenléte nem befolyásolja. Itt maga elé helyez egy másik, ugyanolyan fajtájú vadat, amelynek esetében nem akadályozza meg, hogy a kutya azt felvegye. A vezető kérheti, hogy kutyája azt a vadat hozhassa el, amellyel a vonszalékot húzták (ezt a csapa fektetésének elkezdése előtt jeleznie kell a bíró felé). A bíró ebben az esetben is maga elé helyez egy másik, ugyanolyan fajtájú vadat. A vezeték fektetőnek addig fedezékben kell maradnia amíg nem hívják.

A vezető kérheti azt is, hogy csak egy vad legyen kihelyezve. Ebben az esetben a vadat a csapa végén kell elhelyezni, kb. 10-15 méterre a csapát fektető személy elé.

A vezető az indulás helyéről legfeljebb 30 m hosszan megvezetve indítja kutyáját, onnan a kutya önállóan dolgozik. A csapa kidolgozása után a vadat fel kell vennie és vezetőjének hoznia és átadnia. A csapa kidolgozásakor odafelé a csapamunkát, visszafelé az elhozást értékeljük. A csapamunkánál a kutya munkakedvét és találni akarását értékeljük.

Amennyiben a kutya nem találja meg a vadat, vezetője kétszer indíthatja újra, de minden egyes újraindítás egy tartománnyal csökkenti az osztályzatot. Ha a kutya a másodszori újraindítás után sem jut el a vadig, elégtelen osztályzatot kap a vonszalék kidolgozására. Ha a vad felvételét követően a vezető megdicséri a kutyát, illetve mozdulataival felhívja magára a kutya figyelmét, az csak akkor nem jár pontlevonással, ha a kutya a biztatás pillanatában megfelelően dolgozik.

A vezető csak a vad felvétele után adhat a kutyának parancsot ha hibás viselkedést érzékel, de legfeljebb kétszer (egy parancs: "jó" minősítés, két parancs: "elégséges" minősítés). Kettőnél több parancs esetén a kutya az adott feladatra és az Elhozásra is "elégtelen" minősítést kap.

Az a kutya, amely a két kihelyezett vad közül az egyiket megtalálja, de nem viszi vezetőjéhez, a vizsgán nem felelt meg. Az a kutya, amely megtalálta a vadat, de nem viszi azt vezetőjéhez, nem indítható újra. Ha a kutya nem azt a vadat viszi vezetőjéhez, amelyet elsőként megtalált, az nem tekintendő hibának. Az átadásnak szabályosnak kell lennie.

Amennyiben a csapa kidolgozását vagy a vad elhozását váratlan körülmény nehezíti meg, a kutya újabb lehetőséget kaphat a feladat teljesítésére.

9. SZŐRMÉSVAD VONSZALÉK KIDOLGOZÁSA

A nyúlvonszalékot 300 m hosszan kell meghúzni lőtt nyúl (mezei, vagy üregi) felhasználásával két tompaszögű töréssel. Az első törésnek a csapa kezdőpontjától kb. 100 méterre kell elhelyezkednie. A feladra vonatkozó rendelkezések és értékelés ugyanaz, mint a szárnyasvad-vonszalék esetében.

10. SZÁRNYAS- ÉS SZŐRMÉS VAD ELHOZÁSA

A feladatnál azt kell értékelni, hogy a kutya miként viszi a vadat vezetőjéhez, illetve hajlandóságot mutat-e a vad odavitelére vezetőjéhez. Értékelni kell azt is, hogy a kutya hogyan veszi fel, hogyan fogja és hogyan adja át vezetőjének a vadat. A kutyának a vad felvételét és fogását a vad fajtájához és súlyához kell igazítania. A túl erős és a túl bátortalan fogás egyaránt hibának számít, ugyanígy a vad rágása, gyömöszölése is. A vadat kikező, elásó kutya a vizsgán nem felel meg.

A korrekt elhozás azt jelenti, hogy a kutya a vadat élénken és nagy munkakedvvel vezetőjéhez viszi, parancsszó nélkül, illetve egy egyszerű, halk parancsra vezetője elé leül, és a vadat mindaddig a szájában tartja, amíg a vezető a megfelelő parancsszóval azt el nem veszi tőle. Ha a kutya a vadat a vezető előtt leteszi, a feladatra legfeljebb "jó" minősítést (7 pont) kaphat.

A vezető csak a vad felvétele után, hibás viselkedés esetén adhat a kutyának parancsot, de legfeljebb kétszer (egy parancs: "jó" minősítés, két parancs: "elégséges" minősítés). Kettőnél több parancs esetén a kutya a feladatra és az Elhozásra "elégtelen" minősítést kap.

A három elhozási feladatot (szőrmés vad, kacsa, szárnyas vad) külön-külön kell értékelni. Az egyes feladatokra a kutyának legalább "elégséges" (3 pont) minősítést kell kapnia. A három osztályzatot átlagolni kell. Nem egész szám esetén az eredményt kerekíteni kell. Ha a három feladat közül a kutya valamelyikre "elégtelen" (0-2 pont) vagy "nem vizsgált" minősítést kap, a kutya az "Elhozás" feladatra is csak "elégtelen" (0-2 pont) vagy "nem vizsgált" minősítést kaphat.

VÍZI MUNKA

A vízi munkát a következő sorrendben kell bírálni :

Lövésállóság, Kajtatás nádban kihelyezett lőtt kacsával, Kajtatás élő kacsa után, Kacsa elhozás.

Lövésállóság vizen - Viselkedés lövésre

A bíró a vadkacsát a nyílt vízre dobja. A kutya a kacsa bedobását láthatja. A vezető a kutyát elhozásra küldi.

Az a kutya, amely az első parancstól számított kb. egy percen belül nem megy bele a vízbe, a vizsgát nem folytathatja.

Amikor a kutya a vízben úszik, és kb. félúton jár a part és a kacsa között, a kacsa mellé a vízre kell lőni. A kutyának a lőtt kacsát a vezetőhöz kell vinnie és szabályosan átadnia. A kutyának a kacsát gyorsan fel kell vennie és örömmel, élénken kell a vezetőhöz vinnie. A kutya biztatása a kacsa felvételét követően megengedett és nem jár pontlevonással, ha a kutya a biztatás pillanatában megfelelően dolgozik. Hibás viselkedés esetén a vezető legfeljebb kétszer adhat parancsot (egy parancs: "jó" minősítés, két parancs: "elégséges" minősítés). Kettőnél több parancs esetén a kutya az elhozás feladatra "elégtelen" minősítést kap.

Ha a kutya a lövésre visszafordul, és vezetője parancsára sem megy újra a kacsáért, és a vízből kijön, a vizen a vizsgát nem folytathatja.

7. a) Kajtatás nádban kihelyezett lőtt kacsával

A feladatot közvetlenül a lövésállóság vizsgálatát követően kell végrehajtani.

A feladathoz a bíró a vadkacsát a nádba dobja, a kutya sem a kacsát, sem a dobást nem láthatja.

A kacsát úgy kell elhelyezni (pl. egy szigeten vagy a szembenlévő parton), hogy annak megközelítéséhez a kutyának nyílt vízfelületen kelljen átúsznia.

A vezetőnek a kutyát a kacsától legalább 30 méter távolságra kell indítania megközelítőleg abba az irányba, ahol a kacsa található. A kacsát a kutyának önállóan kell megkeresnie.

A kutyavezető segítheti és irányíthatja a kutyát, azonban az állandó irányítás vagy a kavicsdobálás pontlevonással jár. A kutyának a kacsát gyorsan fel kell vennie és örömmel, élénken kell a vezetőhöz vinnie. A kutya biztatása a kacsa felvételét követően megengedett és nem jár pontlevonással, ha a kutya a biztatás pillanatában megfelelően dolgozik.

Az a kutya, amely a kacsa megtalálását követően azt nem hozza a vizsgát nem teljesíti. A vezető csak a kacsa felvétele után adhat a kutyának parancsot hibás viselkedés esetén , de legfeljebb kétszer (egy parancs: "jó" minősítés, két parancs: "elégséges" minősítés). Kettőnél több parancs esetén a kutya a feladatra "elégtelen" minősítést kap, és a vizsgát a vizen nem folytathatja.

Ha a kutya a feladat teljesítése során élő kacsával találkozik, a munkát a Kajtatás élő kacsa után feladatban leírtak szerint értékelni kell. Ha a kutya a feladatra legalább "elégséges" értékelést kap, a Kajtatás nádban kihelyezett lőtt kacsával feladatot meg kell ismételni a kutya számára eredetileg kihelyezett kacsával.

7. b) Kajtatás élő kacsa után

A bírónak növényzettel benőtt vizes szakaszon egy kacsát kell kihelyeznie, a kihelyezés helyét nem jelölheti. A kutya a kihelyezést nem láthatja. A kacsa kihelyezését követően a bíró a kihelyezéstől lőtávolságra lévő helyre vezeti a vezetőt, és megmutatja, hogy a kacsa mely irányba úszott el. A vezető elindítja kutyáját a partról.

A kutyának önállóan kell keresnie és megtalálnia a kacsát. A kutyavezető segítheti és irányíthatja a kutyát, azonban az állandó irányítás pontlevonással jár.

Amint a kutya a kacsát üldözni kezdi, az első adandó alkalommal a bíró adjon utasítást a lövésre.

A bíró akkor szólítja fel a vezetőt a munka befejezésére, ha a kutya munkájáról már végleges képet alkotott. Ez abban az esetben is lehetséges, ha a kacsa nem került terítékre, illetve akkor is, ha a bíró úgy ítéli meg, hogy a kutya nem teljesítette a feladathoz kapcsolódó követelményeket.

A kutyának a megfogott, megtalált kacsát parancsszó nélkül a vezetőjéhez kell vinnie, e nélkül a vizen a vizsgát nem teljesíti A vezető csak a kacsa felvétele után adhat a kutyának parancsot hibás viselkedés esetén , de legfeljebb kétszer (egy parancs: "jó" minősítés, két parancs: "elégséges" minősítés). Kettőnél több parancs esetén a kutya az elhozás és a kajtatás élő kacsa után feladatra is "elégtelen" minősítést kap, és a vizsgát a vizen nem folytathatja.

Ha a munka során a kutya nem a kihelyezett kacsát, hanem egy másik kacsát talál meg, a munkát ugyanúgy kell értékelni.

A feladathoz használt kacsa nem csonkítható. Röpképtelenné tételét úgy kell elvégezni, hogy a vezértollakat vízben oldódó ragasztóval összefogjuk. Ha a kacsa nem kerül terítékre, a bíró egy lőtt kacsát dob a vízbe a kutyától 30 méter távolságra a kutya szeme láttára, amelyet a kutyának önállóan (parancsszó nélkül) kell a vezetőhöz vinnie.

10. b Kacsa elhozása

A korrekt elhozás és átadás alapkövetelmény.

Ha a kutya a kacsát a földre leteszi (pl. miközben megrázza magát), legfeljebb "jó" minősítést (7 pont) kaphat. Nem számít azonban hibának az, ha a kutya fogást igazít anélkül, hogy megrázná magát, illetve úgy rázza meg magát, hogy közben a kacsát szilárdan a szájában tartja.

Az elhozás értékelésénél a vízi munkafeladatoknál történt minden átadást figyelembe kell venni. Ha bármely átadás "elégtelen" vagy "nem vizsgált" minősítéssel értékelhető, akkor az elhozás végső minősítése is csak "elégtelen" vagy "nem vizsgált" lehet.

A kutyának a vízi munka minden feladata során a kacsát önállóan (parancsszó nélkül) kell a vezetőhöz vinnie. Csak abban az esetben nem jár pontlevonással, ha a vezető megdicséri a kutyát, illetve mozdulataival felhívja magára a kutya figyelmét, ha a kutya az adott pillanatban megfelelően dolgozik.

Amennyiben a kacsa elhozását váratlan körülmény nehezíti meg, a kutya újabb lehetőséget kaphat a számára kihelyezett kacsa elhozására.

11. ENGEDELMESSÉG

A kutyának a vizsga egésze során engedelmességet kell tanúsítania a vezető felé, vele együtt kell működnie.

Az engedelmesség alatt azt értjük, hogy a kutya a vezető utasításait (szóbeli utasítás, sípszó vagy karmozdulat) azonnal és készségesen teljesíti. A kutya más kutyák munkavégzésének ideje alatt nyugodtan viselkedik, vezetőjét és vezetője vadásztársait nem zavarja a vadászat során.

A vad előtti engedelmesség a vizsgán nem elvárás. Azok a kutyák, amelyek esetében a vezető folyamatos beavatkozására van szükség, amelyek saját vizsgájuk, illetve a teljes vizsga lebonyolítását megnehezítik, a vizsgát nem folytathatják, a vizsga további részéről kizárhatók.

III. A vizsga során mutatott teljesítmény értékelése

(1) A minimálisan elvárt és a kívánatos teljesítmény meghatározása

a.) A vizsgaszabályzat a minimálisan elvárt, valamint a kívánatos teljesítményt tartalmazza.
b.) A minimálisan elvárt teljesítményt a vizsga teljes egésze, azaz minden feladat során meg kell követelni. Az a kutya, amelyik a minimálisan elvárt teljesítményt nem mutatja fel, az adott feladatra kizárólag „elégtelen" (0 pont) értékelést kaphat.
c.) A kívánatosnál gyengébb teljesítmény felmutatása esetén a feladatot ennek megfelelően kell értékelni.

(2) Minősítések és pontszámok

a.) A bíró a feladat elvégzését követően értékeli az egyes kutyákat. Mivel a fiatal kutyák ösztönös képességei különböző körülmények között különbözőképpen mutatkoznak meg, az összbenyomást a kutya korának és képzettségi szintjének figyelembe vételével kell kialakítani. Ezt követően kerülhet sor a feladat pontokkal való értékelésére.

b.) A kutyák csak akkor teljesíthetik a vizsgát, ha minden feladatnál legalább „elégséges" (3 pont) értékelést kaptak.

c.) Tenyészvizsgán a kutyák küllemi értékelést nem kapnak, de az esetleges felépítési hibákat a bírálati lapra fel kell jegyezni.

d.) A tenyészvizsgák során adott 11 ill. 12 pontos egységes értékelés magyarázata

A 12 pontos értékelési rendszer lényege, hogy differenciált, lehetőleg egységes értékelés révén pontos és hiteles képet kapjunk a kutyák teljesítményéről, és kiválaszthassuk a tenyésztés szempontjából legkívánatosabb egyedeket. A tenyésztés és az öröklés szempontjából fontos „kiváló" (12 pont), illetve „nagyon jó" (11 pont) értékelést a vizsgaszabályzat, valamint a tenyésztési és öröklődési elvek szelleme értelmében kizárólag a valóban kiváló, illetve átlagon felül „nagyon jó" képességekkel rendelkező kutyák kaphatnak.

„Kiváló" (12 pont) osztályzat kizárólag abban az esetben adható, ha a kutya legalább még egy csapamunkára „nagyon jó" (legalább 10 pontos) osztályzatot kapott. Ha azonban a kutya egy korábbi vagy egy későbbi csapamunkánál rosszabb értékelést kap, nem kaphat 12 pontos értékelést.

A „nagyon jó" minősítéshez három szint tartozik; a 10 pontos osztályzatot szerző kutyák a vizsga ezen szabályzatban rögzített követelményeit megfelelően teljesítik. 11 pontos osztályzathoz a kutyának a követelményeket meghaladó teljesítményt kell nyújtania.

A 11 pontos osztályzathoz a kutyának legalább még egy csapamunkánál „nagyon jó" értékelést kell kapnia. Ha a kutya egy másik csapamunkánál a „nagyon jó" értékelésnél gyengébb minősítést szerez, nem kaphat 11 pontos értékelést.

A több alkalommal 10 pontos értékelést szerzett viselkedésre nem adható 11 pontos értékelés.

Meleg nyomkövetés: kiváló, azaz 12 pontos minősítés

Erre a feladatra kizárólag abban az esetben adható 12 pontos értékelés, ha a kutya a nehezítő tényezők (pl. szárazság, erős szél, kopár talaj, utak, vizesárkok), valamint a csapa keletkezési idejének alapján nehéznek minősülő csapát a csapa nehézségével arányban álló távolságon koncentrált munkával követ, és legalább még egy alkalommal ugyanilyen színvonalú, legalább 10 ponttal értékelhető munkát teljesít. Amennyiben a vizsga során a kutya más értékelhető csapamunkára kevesebb mint 10 pontot kap, nem kaphat 12 pontos minősítést.

Meleg nyomkövetés: nagyon jó, azaz 11 pontos minősítés

11 pontos értékelést csak az a kutya kaphat, amely valóban koncentrált, szenvedélyes és magabiztos, a váltakozó talajviszonyokhoz igazodó munkát mutat be, amelynek hossza arányban áll a nehezítő tényezőkkel. A kutya abban az esetben kaphat 11 pontot a feladatra, ha átlagon felüli képességeit legalább még egy csapamunka alkalmával bizonyítja, amelyre legalább „nagyon jó" minősítést kap. Amennyiben a kutya a vizsga során ennél kedvezőtlenebb értékelést kap, nem szerezhet 11 pontos minősítést.

Orrhasználat, orrjóság: kiváló, azaz 12 pontos minősítés

12 pontos értékelést kizárólag rendkívüli, kimagasló orrhasználatot mutató kutya kaphat. A különböző vadfajok, madarak, régi csapák stb. észlelése a jó orrhasználatról tanúskodik. A kiváló orrhasználatot a kutyának több alkalommal tanúsítania kell.

Orrhasználat, orrjóság : nagyon jó, azaz 11 pontos minősítés

11 pontos értékelést csak az a kutya kaphat, amely a mezőn több alkalommal is kiemelkedő orrhasználatot mutat.

Keresési mód : nagyon jó, azaz 11 pontos minősítés

11 pont csak abban az esetben adható, ha a kutya jó tempóban, fegyelmezetten, és kitartóan keres, és egyértelműen látszik rajta, hogy vadat akar találni. Ezeket a képességeket több keresés során, megfelelő időtartamon keresztül és folyamatosan mutatnia kell.

Vadmegállás: nagyon jó, azaz 11 pontos minősítés

Nagyon jó (10 pontos) értékelés abban az esetben adható, ha a kutya minden, az orrával észlelt mozdulatlan vadat (szárnyasvad, nyúl) mindaddig állja, amíg vezetője nyugodt tempóban mögé nem ér (HZP őszi tenyészvizsgán), és a kutyát a vadról le nem veszi, illetve mindaddig, amíg a vad fedezékét el nem hagyja. Ennél magasabb értékelés (11 pont) csak abban az esetben adható, ha a vad nem mozdulatlan, és a kutya ráhúzást, valamint utánhúzást mutat be a vadmegállás kapcsán. A kiemelkedő vadmegállási képességet a kutyának még egy alkalommal be kell mutatnia „nagyon jó" értékeléssel. Ha a kutya a vizsga során a „nagyon jó"-nál kedvezőtlenebb minősítéssel mutat be egy vadmegállást, nem kaphat 11 pontot a feladatra.

Együttműködés a vezetővel: nagyon jó, azaz 11 pontos minősítés

11 pont csak abban az esetben adható, ha a kutya a teljes munka során, jelentősebb távolságról is folyamatosan szoros kapcsolatot tart vezetőjével, és szorosan együttműködik vele.

e.) A bíró a munkafolyamatok során jegyzeteket készít a kutyákról. Ezekben feljegyzi azt is, hogy a kutya hányszor találkozott vaddal, milyen gyakran dolgozott meleg nyúlnyomon, a meleg nyúlnyom milyen hosszú volt, és milyen tényezők nehezítették annak kidolgozását.

f.) Az egyes minősítések és a nekik megfelelő pontrendszer

kitűnő	12 pont
nagyon jó	11 pont 10 pont 9 pont
jó	8 pont 7 pont 6 pont
elégséges	5 pont 4 pont 3 pont
elégtelen	2 pont 1 pont 0 pont
nem vizsgált	-

g.) Figyelembe kell venni, hogy a sima „nagyon jó" minősítés 10 pontot, a sima „jó" minősítés 7 pontot, a sima „elégséges" minősítés pedig 4 pontot jelent. A 11 pont több, mint egy sima „nagyon jó", ezért csak abban az esetben adható ki, ha a kutya az adott feladat során több alkalommal is kiemelkedő teljesítményt nyújtott.

h.)„Kitűnő" (12 pontos) értékelés csak valóban kiemelkedő munka esetén adható, amelyet a kutya nehezítő körülmények között mutatott be; lásd a 11 és a 12 pont kiadására vonatkozó részt.

i.) 12 pontos értékelés kizárólag a meleg nyomkövetésre és az orrhasználat, orrjóságra adható.

j.) A csoportvezető bíró a csoportban lévő bírók értékeléséből átlagot számít. Amennyiben az átlag nem egész szám, kerekíteni kell (0,5 alatt lefelé, 0,5 esetén vagy felette felfelé).

IV. MELLÉKLET A KUTYÁK TERMÉSZETÉNEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

Munkakutyáink képességeinek és teljesítményének értékelése mellett a természetük, jellemük, viselkedésük értékelése és annak dokumentálása ugyanolyan jelentőséggel bír – a stabil idegrendszerű, szilárd jellemű kutyák különösen kívánatosak a tenyésztés szempontjából. A bírók felelőssége kiemelten nagy ezen a téren.

A kutyák jellemét a vizsga teljes egésze alatt (beleértve a chipleolvasást, valamint a fog- és herevizsgálatot is) tanúsított viselkedésük alapján kell megfigyelni, megítélni, majd az értékelést a vizsgalapra rávezetni.

Fel kell jegyezni a félelem, az ijedősség és az agresszivitás emberek és más kutyák iránt tanúsított minden formáját, és ugyanez vonatkozik az idegességre és a túlfűtöttségre, valamint a munka iránt tanúsított érdektelenségre.

Ugyanígy fel kell jegyezni a pozitív tulajdonságokat is, pl. nyugodtság, kiegyensúlyozottság, jó szocializáció.

Nem teljesíthetik a vizsgát azok a kutyák, amelyek fog- vagy herevizsgálata a kutya félőssége vagy agresszivitása miatt nem lehetséges, és ugyanez vonatkozik az emberi kéztől és/vagy a vadtól félő kutyákra is. Az agresszív kutyákat a vizsgáról ki kell zárni.

A kutyák természetét az alábbiak szerint kell meghatározni, egy-egy tulajdonságnál több jellemző is választható:

Vérmérséklet

a.) érdektelenséget mutató/flegmatikus
b.) nyugodt/kiegyensúlyozott
c.) élénk/temperamentumos
d.) nyugtalan/ideges/túlfűtött

Magabiztosság

e.) magabiztos
f.) ijedős/bizonytalan
g.) félős

Szocializáltság

h.) jól szocializált/összeférhető
i.) emberekkel agresszív
j.) más kutyákkal agresszív

Egyéb

k.) emberi kéztől fél
l.) vadtól fél

Vérmérséklet

a.) érdektelenséget mutató/flegmatikus

Azokat a kutyákat tekinthetjük érdektelennek vagy flegmatikusnak, amelyeket sem a vad látványa, sem annak szaga nem hoz izgalomba, és nem mutatnak semmiféle szenvedélyt.

b.) nyugodt/kiegyensúlyozott

A nyugodt, kiegyensúlyozott kutyák érdeklődnek környezetük iránt, munkájukat azonban fegyelmezetten, összpontosítva, idegeskedés nélkül végzik. A vad látványa, illetve annak szaga izgalomba hozza őket. Pórázon nyugodtan várakoznak vezetőjük mellett, nem szűkölnek, nem nyüszítenek.

c.) élénk/temperamentumos

Az élénk, temperamentumos kutyák erőteljesen reagálnak a környezet eseményeire. A munkák közötti szünetekben, várakozás közben is izgatottak, és mozgásban szeretnének maradni. A vad megpillantása, illetve szagának megőrzése erőteljes izgalomba hozza őket. Pórázon azonban a vezető szóbeli parancsára vagy rövid érintésének hatására nyugodtan várakoznak, nem szűkölnek, nem nyüszítenek.

d.) nyugtalan/ideges/túlfűtött

A nyugtalan, ideges, túlfűtött kutyáknál a környezetből eredő kisebb ingerek is nagy izgalmat váltanak ki. A nyugtalanság és az idegesség lihegésben, nyáladzásban, szűkölésben és hangadásban nyilvánulhat meg. A kutya nem tud összpontosítani munkájára, folyamatos izgalomban van. A munkák közötti szünetekben, várakozás közben sem nyugszanak meg. A vad megpillantása, illetve szagának megőrzése, sőt gyakran más dolgozó kutyák látványa is erőteljes izgalomba hozza őket. Pórázon a vezető szóbeli parancsára vagy rövid érintésének hatására sem várakoznak nyugodtan, folyamatosan szűkölnek és nyüszítenek.

Magabiztosság

e.) magabiztos

A magabiztos kutyák a vizsgán előforduló helyzeteket kizökkenés nélkül, önállóan és öntudatosan kezelik.

f.) ijedős/bizonytalan

Az ijedős és bizonytalan kutyák a vizsgán hirtelen és váratlanul előforduló, szokatlan helyzeteket nem tudják önállóan és öntudatosan megoldani, de rövid hozzászokást követően, illetve a vezető támogatásának hatására újból magabiztosan és bizonytalankodás nélkül tudják folytatni munkájukat.

g.) félős

A félős kutyák bizonyos mértékű környezeti ingerek hatására annyira elbizonytalanodnak és megijednek, hogy abbahagyják a munkát, és rövid hozzászokással sem, illetve a vezető

támogatásának hatására sem tudják magabiztosan és bizonytalankodás nélkül folytatni munkájukat.

Szocializáltság

h.) jól szocializált/összeférhető

A jól szocializált kutyák más kutyákkal és emberekkel semleges helyzetben az agresszió semmilyen jelét sem mutatják.

i.) emberekkel agresszív

Azok a kutyák, amelyek a velük semlegesen vagy barátságosan viselkedő emberekkel szemben agresszívan lépnek fel, agresszívnak tekintendők. Ide tartoznak azok a kutyák is, amelyek előzmény nélkül embert harapnak (illetve erre kísérletet tesznek). Ezek a kutyák harapósnak tekintendők.

j.) kutyákkal agresszív

Azok a kutyák, amelyek a velük semlegesen vagy barátságosan viselkedő kutyákkal szemben agresszívan lépnek fel, agresszívnak tekintendők. Ide tartoznak azok a kutyák is, amelyek előzmény nélkül egy másik kutyát megharapnak (illetve erre kísérletet tesznek).

Egyéb

k.) emberi kéztől fél

Azok a kutyák tartoznak ide, amelyek saját vezetőjüktől félnek, és nem viselik el annak érintését, illetve vezetőjük közeledésének hatására félősen elhúzódnak. Ez főként pórázra véve mutatkozik meg.

l.) vadtól fél

Ide tartoznak azok a kutyák, amelyek élő vaddal szemben a félelem jeleit mutatják, és/vagy a vadat tagadják. Mivel lőtt vad esetében mindez kiképzési hiba következménye is lehet, a vadtól való félelmet kizárólag élő vaddal kapcsolatban bírálhatjuk el.